AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 2. maj 2013

om Sveriges påtænkte statsstøtte SA.33618 (12/C) til Uppsala Arena

(meddelt under nummer C(2013) 2362)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2013/452/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [1] og under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

(1) Efter en anmeldelsesforberedende fase anmeldte Sverige den 7. december 2011 en støtteforanstaltning vedrørende en ny multiarena i Uppsala til Kommissionen. Den 17. januar 2012 sendte Kommissionen en anmodning om oplysninger. Sverige fremsendte sit svar den 16. februar 2012.

(2) Ved brev af 22. marts 2012 underrettede Kommissionen Sverige om, at den havde besluttet at indlede proceduren efter artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde over for støtten.

(3) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* [2]. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at indsende deres bemærkninger.

(4) Kommissionen modtog bemærkninger fra én interesseret part. Den videresendte disse til Sverige, som fik mulighed for at reagere herpå. De svenske myndigheders bemærkninger blev modtaget ved brev dateret den 3. august 2012.

(5) Sverige fremsendte desuden yderligere oplysninger i oktober og november 2012.

(6) Sverige har givet afkald på retten til at modtage dokumenter på svensk ("sprogdispensation") og har valgt engelsk som det autentiske sprog.

2. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN

(7) De parter, der er involveret i projektet med Uppsala Arena, er Uppsala kommune [3] (herefter "kommunen") og tre virksomheder, der har eller efter at være blevet etableret vil have, privat ejerskab, nemlig Arenaselskabet, Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget.

(8) Arenaselskabet skal varetage ledelsen og koordineringen af multiarenaprojektet, indtil Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget er blevet stiftet. Arenaselskabet er den eneste virksomhed, der eksisterer på nuværende tidspunkt. Den ejes af de private virksomheder SH Bygg (45 %), Aros Holding (45 %) og idrætsklubben Almtuna IS (10 %).

(9) Fastighetsbolaget vil opføre og eje multiarenaen. Aktionærerne i Fastighetsbolaget vil udelukkende være private investorer. Kommunen vil fastlægge krav for at sikre, at Fastighetsbolagets udvælgelse vil blive forvaltet så objektivt, åbent og gennemsigtigt som muligt. Arenaselskabet vil stille forslag til kommunen om mulige og berettigede investorer, og kommunen vil være ansvarlig for godkendelsen af og beslutningen om, hvilke investorer der skal udvælges og etablere Fastighetsbolaget [4]. Multiarenaprojektet får en webportal, som kan give orientering og kommunikation til interesserede parter. Via denne

[1] EUT C 152 af 30.5.2012, s. 18.
[2] Jf. fodnote 1.

[3] Uppsala er Sveriges fjerdestørste by (og ligger ca. 70 km nord for Stockholm).
[4] Udvælgelseskriterierne for Fastighetsbolaget er anført i det supplement til hensigtserklæringen, som Sverige fremsendte den 29. juni 2012. Kandidaten skal være i besiddelse af: erfaring og viden om opførelse og drift af en stor facilitet til kommercielle formål, et højt fagligt kompetenceniveau, finansiel stabilitet og styrke, forpligtelse til at fremme multiarenaens åbenhed over for offentligheden og til at gøre en aktiv indsats mod diskrimination.

portal vil interesserede parter få mulighed for at tilkendegive interesse i at investere i Fastighetsbolaget ([5]). Kommunen vil dog ikke have andele i multiarenaen eller som sådan have indflydelse på Fastighetsbolagets aktiviteter, men vil til gengæld for sit tilskud få en købsoption på Fastighetsbolaget.

(10) Multiarenaens drift vil blive varetaget af Evenemangsbolaget, som vil være ejet af private investorer. Ejeren/ejerne af Evenemangsbolaget kan være forskellige fra ejerne af Fastighetsbolaget. Evenemangsbolaget vil blive udvalgt af Fastighetsbolaget i overensstemmelse med de krav, som kommunen har fastlagt med henblik på at sikre, at udvælgelsen af Evenemangsbolaget er åben, gennemsigtig og objektiv og i overensstemmelse med de anførte udvælgelseskriterier ([6]).

(11) På baggrund af resultaterne af de undersøgelser, der er blevet gennemført ([7]), hævder kommunen, at det er nødvendigt at opføre en multiarena af den anførte størrelse for at kunne opfylde de nuværende og fremtidige behov for faciliteter til sports- og kulturarrangementer.

(12) Multiarenaen vil blive udformet, så den kan huse adskillige sportsgrene (ishockey, basketball, floorball, håndbold og ridesport), adskillige former for kulturelle arrangementer og underholdningsarrangementer (koncerter, familieunderholdning, tv-produktioner og gallaarrangementer) såvel som forskellige former for møder (kongresser, konferencer, virksomhedsmøder, handelsmesser, virksomhedsarrangementer). Det største lokale i multiarenaen vil have plads til 8 500 tilskuere til sportsbegivenheder og 10 000 til andre arrangementer ([8]). Multiarenaen vil også komme til at huse et motionsrum og restauranter.

([5]) Analogt med Kommissionens fortolkningsmeddelelse om den fællesskabsret, der finder anvendelse på tildelingen af kontrakter, som ikke eller kun delvis er omfattet af udbudsdirektiverne, (EUT C 179 af 1.8.2006, s. 2).

([6]) Udvælgelseskriterierne for Evenemangsbolaget er anført i det supplement til hensigtserklæringen, som Sverige fremsendte den 29. juni 2012. Kandidaten skal være i besiddelse af: erfaring og viden om de relevante markeder, et højt fagligt kompetenceniveau og med hensyn til arrangements-, sports- og kulturscenen i Uppsala en troværdig forretningsplan, for så vidt angår multiarenaens drift, herunder åbenhed over for offentligheden og en indsats mod diskrimination, finansiel stabilitet og styrke og enighed i en rimelig og kommerciel kombination af en fast grundløn og resultatløn.

([7]) Der er blevet forelagt adskillige undersøgelser, herunder f.eks. en undersøgelse vedrørende nødvendigheden af faciliteter til organiserede sportsforeninger i Uppsala, som viste, at der på nuværende tidspunkt kun bliver dækket ca. 70 % af behovet for faciliteter til store sportsgrene i Uppsala, og at den manglende kapacitet derfor vil svare til ca. 30 %. Et andet spørgeskema til indbyggerne i Uppsala, viste, at 37 % af indbyggerne mente, at kommunen burde investere mere i sportshaller, arenaer og stadioner, og at disse investeringer var de mest nødvendige investeringer næst efter cykel- og gangstier, samt at 16 % prioriterede investeringer i sportsarrangementer højest.

([8]) Den største af multiarenaens to fløje vil have plads til 2 000 tilskuere til sportsbegivenheder og 3 500 til kongresser og koncerter. Den mindste af multiarenaens to fløje vil have plads til ca. 1 000 gæster til enhver form for arrangement, og "konferencerummet" i multiarenaen vil have plads til 10-400 gæster.

(13) På nuværende tidspunkt er der seks multiarenaer og koncertsale i Uppsala, hvoraf fire ejes af kommunen, og to er privatejede. Desuden er der andre store multiarenaer inden for 1-2 timers kørsel fra Uppsala, f.eks. i Stockholm. De svenske myndigheder hævder imidlertid, at den nuværende kapacitet ikke opfylder behovet for arenakapacitet og ikke gør det muligt at byde ind som vært for store sports- og kulturarrangementer, samt at øvrige udvidelsesalternativer ville være dyrere for kommunen ([9]).

(14) Kommunen ville foretrække et scenario, hvor kapaciteten udvides for private investorers regning og uden offentligt tilskud, men dette er ikke realistisk.

2.1. **Finansiering af multiarenaens opførelse**

(15) Kommunen kommer til at deltage økonomisk på to måder, nemlig for det første ved at give et direkte tilskud til opførelsen af multiarenaen og for det andet ved at udleje det areal, som multiarenaen vil blive opført på, til Fastighetsbolaget.

(16) For så vidt angår tilskuddet, er multiarenaens budget på 650 mio. SEK (svarende til 72 mio. EUR). Kommunen giver et tilskud på 150 mio. SEK (eller 16,5 mio. EUR), mens resten hovedsagelig finansieres ved en blanding af private investeringer og lånoptagning som følger: Fastighetsbolagets private investorer bidrager med 75-100 mio. SEK (8-11 mio. EUR), og Fastighetsbolaget optager lån på mellem 400 og 425 mio. SEK (44-47 mio. EUR) uden nogen form for kommunal garanti.

(17) Kommunen vil til gengæld for sit tilskud få en købsoption ("købsoptionen") på multiarenaen. Denne købsoption, der er overdragelig, kan udøves fra år 6 og indtil år 25 fra ikrafttrædelsesdatoen. For at udøve denne købsoption skal optionsindehaveren betale et gebyr i henhold til de vilkår, der er fastlagt i optionsaftalen. Et muligt scenario i år 10 fastsætter et sådant gebyr til 47,3 mio. SEK (5 mio. EUR). Ifølge de svenske myndigheder udgør nettonutidsværdien af købsoptionen 128 mio. SEK (15 mio. EUR) i det *værst* tænkelige tilfælde (hvilket ville betyde, at værdien af det kommunale tilskud er 22 mio. SEK (2,6 mio. EUR)) ([10]). Ifølge Sverige har kommunen ingen interesse i at komme til at eje multiarenaen, og værdien for kommunen af købsoptionen ligger i muligheden for at sælge optionen videre i fremtiden for at få dækket det tilskud, som kommunen gav til multiarenaen.

([9]) Eksempelvis ville det ikke være et realistisk alternativ blot at bevare den nuværende skøjtehal i Gränby uden at udvide den, da dette ikke ville dække behovet for ny kapacitet, og idet en udvidelse af skøjtehallen i Gränby ville blive dyrere for kommunen.

([10]) Købsoptionen er udarbejdet i samarbejde med den økonomiske rådgivningsvirksomhed Copenhagen Economics. I et basisscenario er værdien af købsoptionen ansat til 174 mio. SEK (19,6 mio. EUR), hvilket er 24 mio. SEK mere end tilskuddet.

(18) Med hensyn til leje af grund vil multiarenaen blive opført på offentlig jord, som kommunen vil udleje til Fastighetsbolaget for en periode på mindst 50 år ([11]). Den årlige leje kommer til at udgøre 50 000 SEK (5 500 EUR). Lejen siges at svare til markedsprisen.

2.2. **Drift og anvendelse af multiarenaen**

(19) Når multiarenaen er blevet opført, vil Evenemangsbolaget, der lejer multiarenaen af Fastighetsbolaget og derefter udlejer den til brugerne, varetage driften.

(20) En af betingelserne for at bidrage til finansieringen af multiarenaen er, at kommunen fastlægger krav for udvælgelsen til Evenemangsbolaget. I henhold til lejeaftalen mellem Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget skal sidstnævnte også sikre, at multiarenaen kan bruges af offentligheden på markedsvilkår og på ikke-diskriminerende betingelser.

(21) Sverige har i løbet af proceduren præciseret, at arenaen vil kunne huse tre overordnede typer arrangementer, nemlig handelsmæssige arrangementer, sponsorerede arrangementer og arrangementer tilrettelagt af kommunen eller andre i den periode, hvor kommunen lejer multiarenaen. Ca. 90 % af disse arrangementer vil være åbne for offentligheden, selv om entrébeløbet vil variere, og ikke mindre end 95 % af den af kommunen lejede tid vil blive anvendt til skolers og øvrige læreanstalters sportsudøvelse, nonprofitforeninger og fritidssportsaktiviteter for offentligheden, der derved tegner sig for ca. 60 timer ugentligt. Multiarenaen siges at være multifunktionel og åben for alle, uden at nogen fast bruger har forrang ([12]).

(22) For at sikre, at skoler, sportsklubber og offentligheden får tildelt tid i multiarenaen i lighed med kommunens egne arrangementer, indgår kommunen en lejeaftale med Evenemangsbolaget ([13]). Kommunen lejer 20 % af multiarenaens samlede kapacitet. Lejeaftalen indgås for en periode på 25 år med en årlig leje på 15 mio. SEK (1,7 mio. EUR) ([14]). Ud over lejeindtægterne fra kommunen skønnes multiarenaen også at have andre lejeindtægter på […] SEK (*).

2.3. **Grunde til at indlede proceduren**

(23) I åbningsbeslutningen konstaterede Kommissionen, at det ikke på noget plan (f.eks. opførelse, drift og brug) kan udelukkes, at der er tale om en selektiv økonomisk fordel, og at projektet derfor kan omfatte statsstøtte. Desuden vil den offentlige medfinansiering af multiarenaen med stor sandsynlighed fordreje eller i det mindste true med at fordreje konkurrencen, hvorfor det ikke kan udelukkes, at der vil ske en påvirkning af konkurrencen og handelen mellem medlemsstaterne. Kommissionen var på daværende tidspunkt også i tvivl om, hvorvidt det anmeldte projekt kunne betragtes som foreneligt med artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF, hvad angår alle tre mulige planer for støtte (opførelse, drift og brug) i overensstemmelse med det ovenstående.

3. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

(24) Efter indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure er der kun modtaget bemærkninger fra miljøpartiet, der er et oppositionsparti i byrådet i Uppsala, og som udtrykte generel modvilje mod projektet, som det anså for hovedsagelig at være til fordel for private virksomheder.

4. **BEMÆRKNINGER FRA SVERIGE**

(25) De svenske myndigheder har i forbindelse med anmeldelsen antaget, at der er tale om statsstøtte, da de anerkender, at den ekstra multiarenakapacitet ikke vil blive skabt ved markedskræfternes virke alene, men har gjort gældende, at den skal betragtes som forenelig i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c). De gør gældende, at særligt de følgende punkter vil skulle tages i betragtning:

(26) Multiarenaen opfylder et veldefineret mål af almen interesse i lyset af sin multifunktionalitet og den nuværende mangel på tilstrækkelige og moderne faciliteter til sports- og kulturarrangementer i Uppsala. Kommunen lever op til sit ansvar over for offentligheden ved at gøre multiarenaprojektet muligt ([15]). De alternativer, der foreligger, og som omfatter investeringer i den eksisterende infrastruktur i forbindelse med skøjtehallen i Gränby, ville være dyrere og ville stadig ikke dække hele kapacitetsbehovet.

(27) Der foreligger markedssvigt, da den nødvendige ekstra multiarenakapacitet ikke ville blive opnået uden

([11]) Kommunen kan ikke opsige lejeaftalen vedrørende grunden inden udløbet af 50 år fra datoen for udlejningen heraf og derefter efter udløbet af hver 20-års periode.

([12]) Selv om multiarenaen bliver hjemmebane for det lokale ishockey- og basketballhold, er det blevet forklaret, at disse foreninger ikke styrer brugen af arenaen.

([13]) Ud over lejeaftalen mellem Evenemangsbolaget og kommunen indgår kommunen også en aftale med Fastighetsbolaget for bl.a. at sikre kommunal og offentlig adgang til multiarenaen, såfremt Evenemangsbolaget skulle gå konkurs eller få ophævet sin aftale med Fastighetsbolaget. Lejeaftalen med Fastighetsbolaget kører i en sådan situation videre på de samme betingelser.

([14]) Lejen vil blive reguleret hvert år i henhold til forbrugerprisindekset. Kommunen indgår også en særskilt aftale med Fastighetsbolaget om at sikre, at kommunen fortsat har adgang til multiarenaen på samme betingelser, hvis Evenemangsbolaget ophører.

(*) […]: Oplysningerne i parentes er fortrolige og omfattet af tavshedspligt.

([15]) I henhold til undersøgelserne er der på nuværende tidspunkt et kapacitetsbehov på 30 % for den type sportsgrene og kulturelle arrangementer, som multiarenaen ville kunne huse.

tilskuddet. Den svenske sportssektor er ulig situationen i nogle andre medlemsstater i vid udstrækning nonprofitbaseret og afhængig af offentlig økonomisk støtte.

(28) Den offentlige medfinansiering på 23 % af det samlede projektbudget er begrænset til det strengt nødvendige og proportionel, for at projektet kan gennemføres, idet medfinansieringen er begrænset til det udækkede finansieringsbehov, dvs. den finansiering, der ikke kan opnås på markedet. Ved således at investere de "manglende" midler gør kommunen multiarenaprojektet muligt, da ingen anden aktør på markedet er villig til at bidrage med 150 mio. SEK (16,5 mio. EUR). Den leje, som kommunen vil betale for 20 % af multiarenaens kapacitet, vil ikke give operatøren nogen fordele sammenlignet med markedsvilkårene, og grunden vil blive udlejet til Fastighetsbolaget på vilkår, der svarer til dem, som gælder for andre virksomheder, der lejer jord af kommunen til sportsfaciliteter. Sverige har endvidere redegjort for behovet for multiarenaen ved at anføre, at den nødvendige kapacitetsforøgelse ikke kan tilvejebringes af private aktører eller ved anvendelse af de eksisterende multiarenaer i Uppsala og/eller ved en udvidelse heraf.

(29) Med henblik på yderligere at sikre, at støtten er proportionel, får kommunen en købsoption, der med udgangspunkt i et basisscenario er værdiansat til 174 mio. SEK (19,6 mio. EUR) ([16]). Denne købsoption udelukker enhver form for overkompensation, da kommunen får optionen til gengæld for sit tilskud, der er højere end optionens værdi.

(30) De svenske myndigheder har yderligere præciseret brugen af multiarenaen og dens åbenhed over for offentligheden, idet de har anført, at multiarenaen vil være åben for offentligheden i ca. 90 % af åbningstiden, og at det sikres, at alle har mulighed for at leje multiarenaen til markedslejen på ikkediskriminerende vilkår, uden at nogen enkelt virksomhed gives fortrinsbehandling.

(31) En eventuel påvirkning af konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne er begrænset, da de økonomiske aktiviteter hovedsagelig er lokale. Desuden tilbyder de private alternativer i kommunen anderledes faciliteter og kan ikke anses for at konkurrere om den samme målgruppe som multiarenaen.

5. VURDERING AF FORANSTALTNINGEN

5.1. Vurdering af, om der foreligger støtte efter artikel 107, stk. 1, i traktaten

(32) Ifølge artikel 107, stk. 1, i traktaten "*er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne*".

(33) For at blive betragtet som statsstøtte skal det anmeldte projekt opfylde følgende kumulative betingelser: For det første skal foranstaltningen indebære, at der anvendes statsmidler, for det andet skal den give virksomheder en økonomisk fordel, for det tredje skal denne fordel være selektiv og fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene, og for det fjerde skal foranstaltningen påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

(34) Hvad angår kravet om, at foranstaltningen skal indebære, at der anvendes statsmidler, og skal kunne henføres til staten, så er det åbenbart, at kriteriet er opfyldt i denne sag, eftersom netop Uppsala kommune vil bidrage med et direkte tilskud, betale leje for brugen af multiarenaen og stille den grund til rådighed, hvorpå multiarenaen skal bygges. Kommuner som Uppsala er offentlige myndigheder og dermed en del af staten, hvorfor deres midler kan henføres til staten.

(35) Det kommunale tilskud til finansieringen af opførelsen af multiarenaen kan udgøre støtte, hvis det medfører en selektiv fordel for specifikke økonomiske aktiviteter. I denne forbindelse udgør finansieringen af opførelsen af en infrastruktur til kommercielle aktiviteter statsstøtte i henhold til Domstolens dom om Leipzig/Halle lufthavn ([17]), hvis alle betingelserne i traktatens artikel 107, stk. 1, er opfyldt. Efter Domstolens vurdering vil den økonomiske karakter af den senere brug af infrastrukturen afgøre karakteren af opførelsen. I den foreliggende sag vil multiarenaen blive brugt til tilvejebringelse af tjenesteydelser på et marked, dvs. til en økonomisk aktivitet. Det skal derfor vurderes, hvorvidt der ydes statsstøtte til de forskellige aktører, som er involveret i projektet.

Opførelsen af multiarenaen

(36) Sverige har anerkendt, at kommunen oprindelig havde håbet, at private investorer ville finansiere gennemførelsen af projektet, men at det ikke er muligt at gennemføre projektet uden offentlige midler. Følgelig giver tilskuddet på 150 mio. SEK til opførelsen af multiarenaen en økonomisk fordel til ejeren af multiarenaen, altså Fastighetsbolaget, da offentlig støtte er nødvendig for opførelsen af multiarenaen, der ikke ville være blevet opført ved markedskræfternes virke alene. Da de midler, der anvendes, helt åbenlyst er statsmidler, og beslutningen om at yde tilskuddet er truffet af kommunen, er alle de øvrige betingelser for, at der er tale om statsstøtte, opfyldt. Når man tilmed ser på undersøgelsen af fordrejningen af konkurrencen og påvirkningen af samhandelen mellem medlemsstaterne, viser det sig, at tilskuddet udgør statsstøtte til Fastighetsbolaget.

([16]) I et negativt scenario er købsoptionen værdiansat til 128 mio. SEK (15 mio. EUR), hvilket ville betyde, at det kommunale tilskuds nettonutidsværdi udgjorde 22 mio. SEK (2,6 mio. EUR).

([17]) Dom af 19. december 2012 i sag C-288/11, Mitteldeutsche Flughafen AG og Flughafen Leipzig-Halle GmbH mod Kommissionen.

(37) Med hensyn til lejeaftalen vedrørende grunden har de svenske myndigheder fremsendt dokumentation om lejeniveauet for øvrige sportsfaciliteter i Uppsala ([18]). Det kan derfor ikke dokumenteres, at lejevilkårene indebærer yderligere støtte til Fastighetsbolaget.

Driften af multiarenaen

(38) Multiarenaens drift vil blive varetaget af Evenemangsbolaget, der vil leje multiarenaen af Fastighetsbolaget. Både Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget er private virksomheder. Under proceduren har Sverige yderligere præciseret vilkårene og betingelserne for udvælgelsen af Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget samt de vigtigste vilkår og betingelser i lejeaftalen mellem Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget ([19]). Med hensyn til valget af Fastighetsbolaget er kommunen ansvarlig for godkendelsen af og beslutningen om, hvilke kandidater der skal udvælges og etablere Fastighetsbolaget, men kommunen får ikke indflydelse på Fastighetsbolagets kommercielle drift. Fastighetsbolaget udvælger aktørerne i Evenemangsbolaget, der vil være en privat virksomhed, som ikke er knyttet til Fastighetsbolaget.

(39) For så vidt angår den leje, som Evenemangsbolaget skal betale til Fastighetsbolaget, har Sverige forklaret, at den vil omfatte følgende elementer: i) en fast leje, der svarer til den leje, som kommunen betaler Evenemangsbolaget for sin leje af 20 % af multiarenaens kapacitet, ii) et fast beløb, der svarer til betalingen fra en navnesponsor, iii) en fast leje, der er baseret på de faktiske omkostninger, som omfatter driftsudgifter og afskrivning af udstyr, og iv) en variabel leje, der beregnes som en procentdel af Evenemangsbolagets omsætning, dog med en minimumsgrænse, der fastlægges af parterne i fællesskab. De to private virksomheder vil derfor fastsætte lejen frit over en vis minimumsgrænse i henhold til det ovenstående. Sverige har også præciseret, at kommunen ikke har ret til at blive direkte involveret i forhandlingerne mellem Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget om lejeaftalen og ikke på nogen måde vil få indflydelse på de kommercielle betingelser, som disse to uafhængige, private virksomheder når til enighed om.

(40) Lejeaftalen mellem kommunen og Evenemangsbolaget vedrørende brugen af 20 % af den samlede arenakapacitet vil gælde i 25 år med en årlig leje på 15 mio. SEK (1,7 mio. EUR). Sverige har erklæret følgende: i) Kommunen betaler en timeleje, der ligger 40-50 % under den leje, som Evenemangsbolaget betaler Fastighetsbolaget for brugen af multiarenaen, ii) differencen mellem den leje, som kommunen og Evenemangsbolaget betaler, vil blive større med tiden, og iii) Evenemangsbolaget opkræver markedsleje af andre brugere.

([18]) Der er blevet fremsendt et eksempel på en sammenlignelig lejeaftale vedrørende et tennisanlæg i Gränby, for hvilket den årlige leje udgør 52 000 SEK.

([19]) Se supplement til hensigtserklæringen dateret den 29. juni 2012.

(41) Selv om disse ordninger minimerer Evenemangsbolagets fordele til det minimum, der er nødvendigt for at sikre infrastrukturens drift, kan det ikke udelukkes, at operatøren af denne nye multiarena vil opnå en fordel på markedet for drift af denne type faciliteter. I lyset af at en sådan støtte ville være forenelig med det indre marked, som det fremgår af det nedenstående, er det imidlertid ikke nødvendigt at konkludere endeligt, om der er tale om støtte.

Brugen af multiarenaen

(42) Som nævnt ovenfor er Evenemangsbolaget en privat virksomhed. Med hensyn til brugen af multiarenaen skal Evenemangsbolaget sikre, at multiarenaen stilles til rådighed for offentligheden på markedsvilkår og på ikkediskriminerende vilkår. Ca. 90 % af alle arrangementer vil være åbne for offentligheden, selv om entrébeløbet vil variere, og ikke mindre end 95 % af den af kommunen lejede tid vil blive brugt til skolers og øvrige læreanstalters sportsudøvelse, nonprofitforeninger og fritidssportsaktiviteter for offentligheden, dvs. ca. 60 timer ugentligt. Multiarenaen er således multifunktionel og åben for alle, uden at nogen fast bruger har fortrinsret.

(43) I dette tilfælde vil kommunen være en væsentlig kunde, og multiarenaen vil i vid udstrækning blive brugt af det lokale ishockey- og basketballhold, der vil have multiarenaen som deres hjemmebane. Ishockeyholdets og basketballholdets aktiviteter er hovedsagelig på amatørniveau, og det bedste hold i ishockeyforeningen spiller i den næstbedste ishockeydivision.

(44) Lejen af multiarenaen kan udgøre støtte for brugerne, hvis brugerne kan anses for at være virksomheder i medfør af traktatens artikel 107, og hvis den leje, de betaler, ligger under niveauet for brugen af sammenlignelige infrastrukturer på almindelige markedsvilkår. Ikkeprofessionelle brugere anses ikke for at være virksomheder i medfør af traktatens artikel 107. Sverige har endvidere forpligtet sig til at fastsætte en entrépris på markedsvilkår. Da der imidlertid ikke foreligger nærmere oplysninger om, hvordan denne entrépris vil blive beregnet, kan en fordel ikke helt udelukkes.

Indvirkning på konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne

(45) Selv om de fleste af de aktiviteter, som multiarenaen kommer til at huse, er lokale aktiviteter, får multiarenaen også kapacitet til at huse store eller mellemstore internationale arrangementer, og der kan derfor ikke udelukkes en påvirkning af konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne. Ifølge kommunen er det dog højst usandsynligt, at mere end et par, om nogen, af de arrangementer, der vil blive afholdt i multiarenaen, vil være af så stor interesse for personer, som bor

i nabolande, at de ville være villige til at rejse flere hundrede kilometer til Uppsala for at deltage i arrangementet, og det er således usandsynligt, at arrangementer i multiarenaen vil konkurrere med multiarenaer i lande i nærheden.

(46) Imidlertid fandt Retten i sin kendelse vedrørende Ahoy-komplekset i Nederlandene, at der ikke var nogen grund til at begrænse definitionen af markedet for denne type faciliteter til den omtalte medlemsstats område ([20]). Som det var tilfældet i åbningsbeslutningen, vurderer Kommissionen derfor, at støtte til multiarenaen muligvis kan påvirke konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne.

5.2. **Forenelighed**

(47) Sverige har gjort gældende, at hvis foranstaltningen skal betragtes som statsstøtte, så må den være forenelig med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c). Før en foreslået foranstaltning kan betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til denne undtagelse, skal Kommissionen undersøge, om foranstaltningen forfølger en politisk målsætning af fælles interesse, og om den er nødvendig og proportionel og ikke fordrejer konkurrencevilkårene urimeligt.

(48) Hvad angår virkeliggørelsen af en politisk målsætning af fælles interesse, skal det bemærkes, at opførelsen af faciliteter beregnet til sport og andre offentlige arrangementer, og som understøtter forskellige typer aktiviteter til gavn for offentligheden, kan betragtes som et statsansvar, særligt i lyset af Amsterdamtraktatens erklæring om sport og artikel 165 i traktaten: "Unionen bidrager til fremme af sport i Europa og tager i den forbindelse hensyn til sportens specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion".

(49) Da multiarenaen vil sikre offentlighedens adgang til og udøvelse af sport og kultur, navnlig i lyset af multiarenaens multifunktionalitet og manglen på kapacitet og/eller tilstrækkelige og moderne faciliteter beregnet til sport og kulturelle arrangementer i Uppsala, lever kommunen op til sit ansvar over for offentligheden ved at gøre projektet muligt. Gennemførelsen af multiarenaprojektet skal derfor anses for at udgøre en virkeliggørelse af en politisk målsætning af fælles interesse.

(50) Hvad angår den anmeldte foranstaltnings nødvendighed og proportionalitet, har Sverige dokumenteret nødvendigheden af en forøgelse af multiarenakapaciteten. Da kun 70 % af behovet for faciliteter til store sportsgrene i Uppsala bliver dækket på nuværende tidspunkt ([21]), og da Uppsalas befolkningstal stiger forholdsvis hurtigt, er der et påtrængende og presserende behov for ekstra multiarenakapacitet i Uppsala. Sverige har endvidere forklaret, at behovet for en multiarena ikke kan dækkes af private aktører alene. Dette skyldes bl.a. nogle af de faktorer, der kendetegner den svenske sportssektor, herunder nonprofitkulturen og frivillighedsprincippet inden for såvel ledelse som indsats og afhængigheden af offentlig økonomisk støtte. Sverige har desuden forklaret, at de nuværende multiarenaer er utilstrækkelige til nogle former for arrangementer osv., f.eks. store sports- og kulturarrangementer, og at de privatejede faciliteter typisk kun gennemfører mindre arrangementer. De nuværende faciliteter er blevet forældede og opfylder ikke længere offentlighedens moderne krav. Skøjtehallen i Gränby blev bygget i 1974 og ville, hvis den skulle opgraderes til moderne standarder, ifølge de svenske myndigheder kræve så omfattende ændringer, at det i praksis ville svare til at opføre en helt ny multiarena, og den grund, hvorpå den nuværende skøjtehal er beliggende, er for lille til, at man kan gøre dette. Den tilstødende bandyfacilitet ville blive berørt, og et andet problem med grunden er, at den ikke er egnet til transport, evakuering og sikkerhedsforanstaltninger for tilskuere og spillere, mens andre aktiviteter gennemføres i andre faciliteter i nærheden.

(51) Når den nye multiarena bliver en realitet, vil de nuværende multiarenaer, herunder skøjtehallen i Gränby, tilmed stadig blive brugt. Den nye multiarena vil i kraft af sin multifunktionalitet blive brugt til både store sports- og kulturarrangementer, som på nuværende tidspunkt ikke kan afholdes i Uppsala, som et supplement til de eksisterende multiarenaer, mens de eksisterende multiarenaer fortsat vil fungere på stort set samme måde, som de gør nu. Med den nye multiarena kan store sportsarrangementer, der i dag afholdes i skøjtehallen i Gränby, f.eks. ishockeykampe i næstbedste division, flyttes til mere passende faciliteter i den nye arena med en større kapacitet. Det ventes, at ca. 60 % af ishockeykampene gradvist vil blive flyttet fra skøjtehallen i Gränby til den nye multiarena, hvilket vil frigøre omkring 3 045 timer årligt i skøjtehallen i Gränby, som i stedet kan bruges til skolers og øvrige læreanstalters sportsaktiviteter og fritidssportsaktiviteter for offentligheden.

(52) Der er heller ingen gennemførlige alternativer til opførelsen af den nye arena. Det ville ikke være et realistisk alternativ til multiarenaen blot at bevare den eksisterende skøjtehal i Gränby uden at forøge kapaciteten, da dette ikke ville afhjælpe behovet for ny kapacitet, og idet en udvidelse af skøjtehallen i Gränby ikke ville dække behovet for faciliteter, der kan huse store arrangementer. Når den nye multiarena bliver en realitet, vil de nuværende multiarenaer, herunder skøjtehallen i Gränby, stadig skulle repareres og have nyt udstyr.

([20]) Sag T-90/09, Mojo Concerts BV og Amsterdam Music Dome Exploitatie BV mod Europa-Kommissionen, Rettens kendelse af 26. januar 2012, præmis 45.

([21]) Baseret på undersøgelser, der er gennemført, jf. også fodnote 7.

(53) Selv hvis der findes andre multiarenaer, både i netop det pågældende område og i nærliggende byer/lande, mener Kommissionen, at Sverige har dokumenteret, at behovet for ekstra kapacitet i Uppsala ikke kan blive dækket alene ved at bruge eller udvide de nuværende multiarenaer i Uppsala. Den nye multiarena bliver et supplement, der sikrer en effektiv brug af multiarenakapaciteten i Uppsala, og ikke en erstatning for de nuværende multiarenaer, herunder især skøjtehallen i Gränby, samt et samlingssted for store sports- og kulturarrangementer, som i dag ikke kan huses et passende sted i Uppsala.

(54) Sverige har også forklaret, at hvis kommunen ikke havde udvist interesse i dette projekt, ville de private investorer have valgt en anden multiarena med øget fokus på kommercielle aktiviteter til skade for sportsaktiviteterne og offentligheden generelt. Ifølge de svenske myndigheder har drøftelserne med bankerne og private investorer vist, at disse ikke er villige til at bære hele den økonomiske risiko, som projektet indebærer. Den samlede investering på 650 mio. SEK (72 mio. EUR) finansieres ved hjælp af en treleddet størrelse: lån, direkte, private investeringer og kommunal investering. For at sikre tilstrækkelig soliditet i virksomheden må den del, der finansieres ved hjælp af lån, ikke være for stor, og resten skal finansieres direkte af investorer. Som følge af projektstrukturen og forholdet mellem projektets risiko og afkast er de private investorer kun villige til at investere ca. 75-100 mio. SEK (8-11 mio. EUR), hvorfor 150 mio. SEK (16,5 mio. EUR) skal finansieres af kommunen. Med sådan en investering vil soliditeten fra starten komme til at ligge over 35 % og vil ligeledes ligge over 30 % for projektet ([22]). Beløbet på 150 mio. SEK (16,5 mio. EUR) svarer også til ca. 23 % af den nominelle samlede investering. Alle private hensigtstilkendegivelser fra banker og private investorer betinges af den kommunale investering på 150 mio. SEK (16,5 mio. EUR). En investering af en sådan størrelse fra kommunen er således nødvendig for at kunne gennemføre projektet og opnå de dermed forbundne fordele for offentligheden. Det er således blevet dokumenteret, at kommunens deltagelse i projektet er af afgørende betydning. Den offentlige medfinansiering af multiarenaen er også nødvendig, fordi der uden kommunens tilskud ellers ikke ville være tilstrækkelige midler til at finansiere multiarenaprojektet. På baggrund af det ovenstående er det ligeledes blevet sikret, at det kommunale tilskud begrænses til det strengt nødvendige.

(55) Til gengæld for sit tilskud værdiansættes kommunens købsoption på multiarenaen i et pessimistisk scenario til 128 mio. SEK (15 mio. EUR), hvilket betyder, at nettoværdien af kommunens kapitaltilskud højest udgør 22 mio. SEK (2,6 mio. EUR) i et negativt scenario. Kommunen anslår imidlertid, at værdien af købsoptionen næsten overstiger investeringsudgiften.

(56) Under alle omstændigheder sikrer både operatørens udvælgelsesprocedure og aftale med Fastighetsbolaget samt de øvrige årsager, der nævnes i det ovenstående, at kravet om nødvendighed og proportionalitet er opfyldt.

(57) Med hensyn til kommunens brug af multiarenaen, dvs. 20 % af multiarenaens samlede mulige kapacitet svarende til 3 285 årlige timer, har Sverige forpligtet sig til at sikre, at intet mindre end 95 % af den af kommunen lejede tid vil blive brugt til skolers og øvrige læreanstalters sportsaktiviteter, nonprofitforeninger og fritidssportsaktiviteter for offentligheden, svarende til ca. 3 121 årlige timer, altså ca. 60 ugentlige timer. Med hensyn til åbenheden over for offentligheden bliver der med den nye multiarena derfor ikke blot tilføjet 3 285 timers kapacitet som følge af kommunens lejeaftale vedrørende den nye arena, men der tilføjes ligeledes 3 045 rådighedstimer pr. år vedrørende skøjtehallen i Gränby (jf. betragtning 50)).

(58) Den nye multiarena vil således både supplere de eksisterende arenaer med ekstra kapacitet og udvide de typer af arrangementer, herunder både sports- og kulturarrangementer, som kan gennemføres i Uppsala, og i væsentlig grad gavne amatørsportsgrene og offentligheden i Uppsala. Støtten betragtes derfor som meget målrettet, og den offentlige medfinansiering af projektet betragtes som begrundet.

(59) I lyset af multiarenaens placering og det forhold, at de fleste aktiviteter, der skal gennemføres i multiarenaen, er lokale aktiviteter, er indvirkningen på konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne begrænset, selv om den, som anført i det ovenstående, ikke helt kan udelukkes.

(60) I henhold til det ovenstående er det blevet dokumenteret, at kommunens deltagelse i multiarenaprojektet er både nødvendig, proportionel og ikke fordrejer konkurrencevilkårene urimeligt, og at en eventuel støtte til Evenemangsbolaget og brugerne ligeledes ville være forenelig med det indre marked.

(61) Da projektet stadig befinder sig i den første fase og afventer Kommissionens godkendelse, vil projektet først blive udviklet, og Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget stiftet, når en sådan godkendelse foreligger. Sverige har forpligtet sig til følgende:

([22]) Beregninger af soliditeten i Fastighetsbolaget afhænger af kommunens initialinvesteringer. Beregninger foretaget af Copenhagen Economics. Sverige har også forklaret, at banker generelt har været påpasselige med at udlåne midler til projekter med en soliditet på under 30 %.

i) Hensigtserklæringen og supplementet til hensigtserklæringen mellem kommunen og Arenaselskabet skal gennemføres ([23]).

ii) Intet mindre end 95 % af den af kommunen lejede tid i multiarenaen skal bruges til skolers og øvrige læreanstalters sportsaktiviteter, nonprofitforeninger og fritidssportsaktiviteter for offentligheden.

iii) Sverige skal tilsende Kommissionen de relevante aftaler, der er indgået i tilknytning til hensigtserklæringen (aftalen mellem kommunen og Fastighetsbolaget, aftalen mellem Fastighetsbolaget og Evenemangsbolaget og lejeaftalen mellem kommunen og Evenemangsbolaget).

iv) Sverige skal hvert år og indtil udgangen af 2020 sende Kommissionen en rapport om støtteforanstaltningens gennemførelse, særlig hvad angår ovenstående punkt 2.

6. **KONKLUSION**

(62) Kommunens tilskud til opførelsen af multiarenaen udgør statsstøtte til Fastighetsbolaget og muligvis til Evenemangsbolaget og brugerne af multiarenaen. Det er blevet dokumenteret, at den offentlige medfinansiering af multiarenaen i Uppsala både er nødvendig og proportionel med hensyn til gennemførelsen af projektet samt tilstrækkelig åben for alle på ikkediskriminerende vilkår uden favorisering af nogen specifik(ke) virksomhed(er). Resultatet af afvejningen er positivt.

(63) Kommissionen finder derfor, at multiarenaprojektet i Uppsala er foreneligt med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c).

(64) Kommissionen bemærker, at Sverige har valgt, at afgørelsen vedtages på engelsk som det autentiske sprog —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den anmeldte foranstaltning, som Sverige vil gennemføre med hensyn til multiarenaen i Uppsala, og som beløber sig til 150 mio. SEK, er forenelig med det indre marked i medfør af artikel 107, stk. 3, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Følgelig godkendes gennemførelsen af foranstaltningen, der beløber sig til 150 mio. SEK.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til Sverige.

Udfærdiget i Bruxelles, den 2. maj 2013.

På Kommissionens vegne
Joaquín ALMUNIA
Næstformand

([23]) Indsendt af Sverige til Kommissionen som tillæg 6 til anmeldelsen og suppleret af tillæg 1 til skrivelsen af 29. juni 2012.